

zwoływających się, metenab
przebieżnych przez
Stalikota Pielochkiego

✓ 2004r. p

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
i Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapek@wp.pl, www.zawacka.pl

poza Pom.
W-wa AK

++ Radtke Franciszka
ps. „Aniela”
zam. Stromenger

przybr. mieszk.:
Angelika Strzelecka
Aniela Strzelecka

UK: 823/20733

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Radlice Franciszka

J: K-823/2095 Pom.

poza Pom. Warszawa A Q

I./1. Relacja k. 1 s. 1

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 12 s. 1-18

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora k. 4 s. 1-4

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 2

VI. Fotografie dwa i pół fotografii

1/1. Relacja Kadłke J. vel Angeliki Strzeleckiej
vel Anieli Strzeleckiej
1. Skrócony życiowy Franciszki
Kadłke, późniejszej żony Aleksandra
Stromwegera z 12.04.1992r. spisany
przez Kaliksta Piechockiego, napisany. k. 1 s. 1

Radtke Jr

3/11

Skrócony życiorys Franciszki Ratkówny, późniejszej żony Aleksandra Stromengera, por. AK. ps. "Lebera" (1906-1976)

Franciszka Ratkówna urodziła się 24 stycznia 1906 r. w Warlubiu na Pomorzu.

Od 1930 r. została zaangażowana przez Al. Stromengera do prowadzenia gospodarstwa domowego w Żninie przy Mleczarni Spółdzielczej. Od tej daty losy ich się połączyły na stałe. Po wysiedleniu ze Żnina byli razem w Nowym Targu, a następnie w Warszawie przeżyli Powstanie Warszawskie w sierpniu 1944 r.

Należała do AK. i posługiwała się ps. "Aniela".

Za działalność w AK. została odznaczona:

1. Krzyż Partyzancki nadany 24.09.1975 r. przez Radę Państwa
2. Medal "Za Warszawę" " 03.12.1975 r. " " "
3. " "Zwycięstwa i Wolności" nadany 17.12.75 r. " " "
4. "Warszawski Krzyż Powstańczy" " 04.05.1983 r. " " "

Po powrocie Aleksandra Stromengera z niewoli spotykają się razem w Żninie w lutym 1945 r. następnie przenoszą się do Połczyna - Zdroju, a następnie do Gdańska, gdzie w 1949 r. zawierają ślub cywilny. Do Bydgoszczy przenoszą się już jako małżeństwo w 1968 r. i zamieszkują przy ul. Topolowej 2 m. 4.

7 marca 1976 r. Franciszka Stromengerowa zmarła i została pochowana na cmentarzu Nowofarnym w Bydgoszczy przy ul. Artyleryjskiej 10. Razem z mężem spoczywają w grobowcu rodziny Murawskich, gdzie znajduje się ich wspólna tablica ze znakiem Polski Walczącej.

Bydgoszcz, dnia 12.04.1992 r.

Opracował:

K. Piechocki
.....

(Kalikst Piechocki)

Bydgoszcz

ul. Szubińska 20 m. 23.

1/2. Dokumenty dotyczące reletora: Radtke
Franciszek vel Angeliki Stroleckiej vel
Anieli Stroleckiej

1. Zaświadczenie Franciszka Radtke
na temat mieszkania Angeliki Stroleckiej z
stycznia 1943r. (dokument fałszywy) oryg. k. 1 s. 1
2. Zaświadczenie niemieckiej firmy handlo-
wej dla Angeliki Stroleckiej (tj. Francis-
zka Radtke) z 30.09.1943r. - dok.
fałszywy k. 1 s. 2
3. Zaświadczenie wystawione w Milanówku
9.09.1944r. - Polski Komitet Opiekunicy (P.G.O.)
- zaświadczenie podróży, oryg. k. 1 s. 3
4. Zaświadczenie Polskiego Komitetu
Opiekunicy w Łowiczu z 11.09.1944r. (P.G.O.)
oryg. k. 1 s. 4-5
5. Karta policyjnego zameldowania
z 3.01.1944r. i 10.09.1944r. na
mieszkanie Aniela Stroleckiego (tj. Franciszka
Radtke), oryg. k. 2 s. 6-7
6. "Karta" wystawiona 24.08.1942r.
na mieszkanie Stroleckich Aniela wraz z
~~wzrost~~ z pobierzeniami zameldowania
z dn. 6.10. 23.09.1942, 6.10.1942,
29.10.1942r. - oryg. (koperta) k. 4 s. 8-15
7. Leg. służbowa nr 7 z 14.03.1945r.
wystawiona Anieli Stroleckiej przez
Min. Przemysłu i Energetykę Browarów,
Drożdżowni i Stolarzów, oryg. (koperta) k. 2 s. 16-18

1/3/1

**KREISHANDELSGENOSSENSCHAFT
GROJEC, DISTRIKT WARSCHAU**

EIN- u. VERKAUFSZENTRALE FÜR DIE LANDWIRTSCHAFT IM KREISE GROJEC

TEL. 35, 52, 129, 149

DRAHTANSCHRIFT: KREISHANDEL GROJEC

GROJEC, d. 2. Januar 1943.
Radomskastr. 7

B e s c h e i n i g u n g .

Hiermit wird bescheinigt, dass Fräulein Angelika Strzelecka aus Warschau, als Leiterin unseres Verkaufsladens für Spinnstoff- und Galanteriewaren ab heute tätig ist.

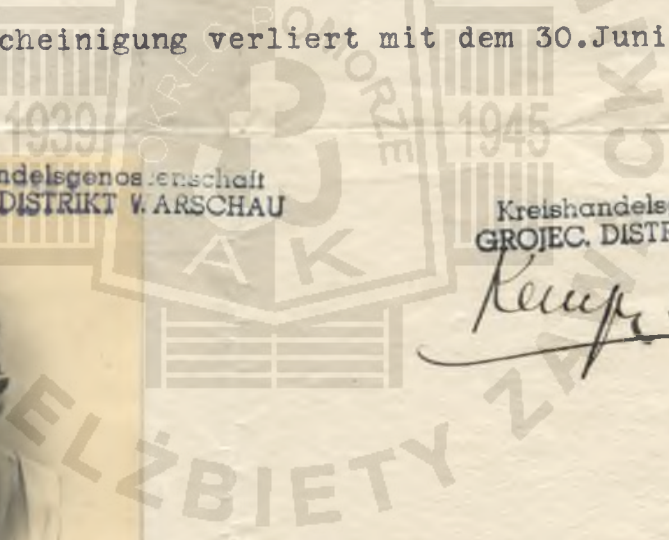
Wir bitten die zuständigen Behörden die obengenannte jeweils frei passieren zu lassen, da sie für uns unentbehrlich ist.

Diese Bescheinigung verliert mit dem 30. Juni 1943 ihre Gültigkeit.

Kreishandelsgenossenschaft
GROJEC, DISTRIKT WARSCHAU

Keup

Kreishandelsgenossenschaft
GROJEC, DISTRIKT WARSCHAU

7/12/2

REICHSDEUTSCHE HANDELSFIRMA

Inh. C. ILLES & Co.
G. m. b. H.

GRODZISK MAZ., den 1. September 1943.
Hauptstr. 18 — Ruf. 5-82-83

Beglaubigungsschreiben.

Fräulein Angelika Strzelecka aus Warschau ist seit heute in unserer Firma, Sammelpunkt u. Verladestelle für Abfallrohstoffe in Warschau, Güterstr. 54 als Buchhalterin fest angestellt.

Diese Bescheinigung verliert am 31. März 1943 ihre Gültigkeit.

Reichsdeutsche Handelsfirma
Inh. C. ILLES & Co.
G. m. b. H.
GRODZISK MAZ.
Hauptstr. 18.

[Handwritten signature]

Hauptstr. 10.

Die Gültigkeit wird bis zum 30. September 1943 verlängert.

Grodzisk-Maz. d. 1. April 1943.

Reichsdeutsche Handelsfirma

Inh. C. ILLES & Co.

G. m. b. H.

GRODZISK MAZ.

Hauptstr. 18.

[Handwritten signature]

R. G. O.
Polnisches Hilfskomitee
Polski Komitet Opiekuncozy
Delegatur
Milanówek.

Milanówek, den 9. 9. 44. ^{1/2/3}

Reisebescheinigung nr. 796

Es wird hiermit bescheinigt der *Smolecka Anna* *Anna*
aus Warschau sich auf der Reise nach *Pielkany*
befindet, Zweck der Reise *Wiederholung*

Zaświadczenie podróży.

Niniejszym zaświadczaemy że *Smolecka Anna* *Anna*
z Warszawy udaje się w podróż do *Pielkany*
powód podróży *Przebieg choroby*

R. G. O.
POLNISCHES HILFSKOMITEE
POLSKI KOMITET OPIEKUNCOZY
Sochaczew - Błonie
DELEGATUR - MILANÓWEK - DELEGATURA
Hydział kraterunkowy
/-/ Kiełkiewicz

R. G. O.
POLNISCHES HILFSKOMITEE LOWITSCH
Polski Komitet Opiekunczy w Łowiczu
Hauptdelegatur — Delegatura Główna
SKIERNIEWICE

Skierniewice, den 11.9. 1944

1/13/4

Bescheinigung

Der/Die Strelecka Aniela - 23. V. 1928 wohnhaft in Warschau
an der Dzika 17 ist aus dem Auffangslager
des Polnischen Hilfskomitee für Flüchtlinge aus Warschau entlassen und der Ge-
meinde Korabienie zugewiesen.

Diese Bescheinigung ist auf Grund der Anordnung des Herrn Landkommis-
sars ausgestellt.

Arbeitseinsatzmaessig
keine Bedenken

Das Polnische Hilfskomitee
Skierniewice

Arbeitsamt Skierniewice

Büchlerin

40209

verte!

Polizeiliche Anmeldung — Policyjne zameldowanie

323390

Rm. 3. I. 19 44
 Dnia 3. I. 1944

— ist — find — zugesehen nach Wartschau, — przybył — przybyli do

Wessera, *Wessera*
 zugesehen aus *Kauf* für *M. M. Marzoch*
 przybył — przybyli z *Kauf* für *M. M. Marzoch*
 (Gemeinde, Kreis, Land oder Gau)
 (gmina, powiat, kraj, lub prowincja)

Strafe, Platz
 ulica, plac

keika

Strafe, Platz
 ulica, plac

keika

Nr. 17
 Nr. 3

Strafe, Platz
 ulica, plac

Strafe, Platz
 ulica, plac

zur Dienstleistung bei ... am ...
 do pracy ... data

Wird außerdem in einer anderen Wohngemeinde eine Wohnung beibehalten und — gegebenenfalls — wo? — Czy posiada w innej gminie mieszkanie — jeśli tak, to gdzie?

Nr.	Name (bei Frauen auch Geburtsname)	Imiona (u kobiet również nazwisko panieńskie)	Geburts- Data urodzenia		Geburtsort (Stadt, u. Land mit angeben)	Staatsange- hörigkeit	Przynale- genosc	Przynale- genosc	Beruf Zawód	Familien- stand (Eh., erw., gfh.)	Religion	Wohnort u. Wohnung am 1. 7. 1939	Name der Eltern (bei Frauen auch Geburtsname)
			Tag Dnia	Monat miesiąca									
1	<i>Streltowa Anna</i>	<i>Anna</i>	<i>23</i>	<i>I.</i>	<i>1888</i>	<i>Polen</i>	<i>Polen</i>	<i>Polen</i>	<i>Polen</i>	<i>verheiratet</i>	<i>Kath.</i>	<i>Polen</i>	<i>Anna Streltowa</i>
2													
3													
4													
5													

Russische des/der Angemeldeten — Dowód zameldowanego (ci)

Nr.	Art des vorhandenen Russisches (Paß, Identikarte ufm.) Rodzaj posiadanego dowodu (paszport, karta rozpoznaw. itd.)	Nummer des Russisches Numer dowodu	Ausstellende Behörde Władza wystawiająca	Datum der Ausstellung Data wystawienia	Für Kraftfahrzeugbesitzer Dla posiadaczy pojazdów mechanicznych	
					Jahr Jestem posiadaczem	Przynależność
1	<i>Karta rozpoznaw.</i>	<i>184397</i>	<i>Landesamt für</i>	<i>28. 12.</i>		
2						
3						
4						
5						

J. Korczak

Für Ausländer:
 Durch welche Behörde
 des GG. ist
 Aufenthaltsgenehmigung
 erteilt? Bis wann
 gültig?
 Dla cudzoziemców:
 Jaka władza GG.
 udzieliła pozwo-
 lenia na pobyt?
 Do kiedy ważny?

Die Fahrzeugnummer ist der Fahrzeugführer anzugeben.
 (Zmieszaj numer pojazdu należy zgł. urząd doposażenia.)

U. D. Z. I. K. A.
 Nr. 17-8p. 6095
 Komissariat N.

Anna Streltowa
 (Eigentliches Unterschrift des Angemeldeten)
 (Własnoręczny podpis zgłoszonego)

Polizeiliche Anmeldung

Zameldowanie policyjne

Am 10.9.1944

Strasse-Platz Nr. 14

Wohnung
mieszkanie

Strasse-Platz Nr. 14

Wohnung
mieszkanie

als Mieter — Untermieter — Bedienstete(z) — Besuch — bei
jako lokator — sublokator — służący(a) — w odwiedziny — u

zugesogen nach
przybył(a) (li) do

zugesogen aus
przybył(a) (li) z

vom Wehrdienst
z wojska
oder sonstiger kasernierter Einheit
lub z innej skoszarowanej jednostki

Lfd. Nr.	Name (bei Frauen auch Geburtsname)	Vorname (Rufname unterstreichen)	Geburts- Urodzenia			Geburtsort (Kreis, u. Land mit angeben)	Staatsangehörigkeit	Volkzugehörigkeit	Beruf (ehemalig u. jetzt)	Religion	Wohnort u. Wohnung am 1. 7. 1939	Vorname d. Eltern u. Geburtsname d. Mutter
			Tag Dzien	Monat Miesiac	Jahr Rok							
1	Wojcik	Wojcik	23	7	1900	Polen	Polen	Handwerker	Katoliz.	Warszawa	Wojcik	

Lfd. Nr.	Ausweise des/der Angemeldeten Dowody osobiste zgłoszonego (nej) (nych)		Für Kraftfahrzeugbesitzer Dla posiadacza (czy) pojazdów mechanicznych	
	Nummer des Ausweises	Ausstellende Behörde Władza wystawiająca	Datum der Ausstellung	Ich bin Besitzer des/der Posiadam
1	187299	Zemle, Mięjsko	24.8.42	Auto ciężarowe
2	187297	Zemle, Mięjsko	24.8.42	Auto osobowe

Handwritten signature: *Wojcik*
 (podpis właściciela zgłoszonego)
 (podpis właściciela domu)

1/2

'Kwartalnik' Strzeleckiej
Amicli wazna do 24.08.1947
wraz z dowodami - potw.
zameldowania i wymeldo-
wania dla: Strzeleckie Amicla,
Strzelecki Albim k. 4 5.8-45

ZUR BEACHTUNG! UWAGA!

Jeder Inhaber einer Kennkarte hat bei Behörden und Körperschaften des öffentlichen Rechts und gegenüber den staatlichen und gemeindlichen Kontrollorganen auf Verlangen mit der Kennkarte nachzuweisen.

Jeder Inhaber einer Kennkarte hat sich gegenüber den Behörden und Körperschaften des öffentlichen Rechts und gegenüber den staatlichen und gemeindlichen Kontrollorganen auf Verlangen mit der Kennkarte nachzuweisen.

1. Kennkarten, in denen das Lichtbild, die Fingerabdrücke, eine der sonstigen vorgeschriebenen Eintragungen oder die anhängende Diensttafel fehlen, sind ungültig. Das gleiche gilt, wenn der Zustand des Lichtbildes oder die Fingerabdrücke eine einwandfreie Feststellung des Kennkarteninhabers nicht mehr zulassen oder die sonstigen Eintragungen oder die Stempel unleserlich geworden sind.

Kennkarten, die keine Photographie, Fingerabdrücke, oder sonstigen vorgeschriebenen Eintragungen oder die anhängende Diensttafel enthalten, sind ungültig. Das gleiche gilt, wenn der Zustand des Lichtbildes oder die Fingerabdrücke eine einwandfreie Feststellung des Kennkarteninhabers nicht mehr zulassen oder die sonstigen Eintragungen oder die Stempel unleserlich geworden sind.

2. Treffen die Angaben in einer Kennkarte durch Berufswechsel, Namensänderung usw. auf den Inhaber nicht mehr zu, so hat er die Kennkarte der Antragsbehörde zur Änderung oder Neuansstellung vorzulegen. Wohnungsänderungen bescheinigt die Meldebehörde.

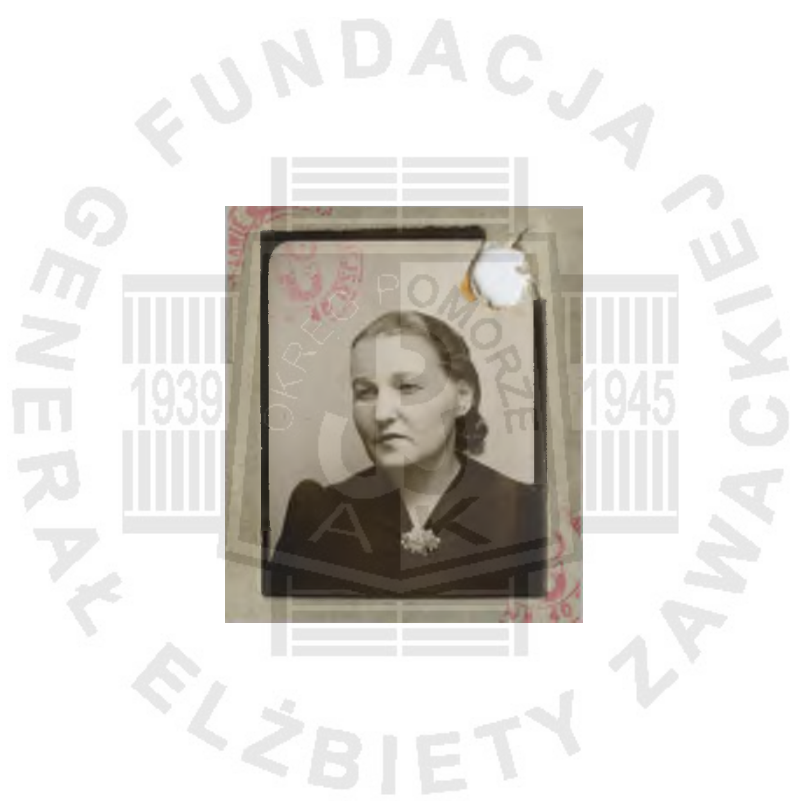
Die Angaben in einer Kennkarte verlieren ihre Aktualität durch Änderung des Wohnortes, Berufs, oder wenn der Inhaber die Kennkarte der Antragsbehörde zur Änderung oder Neuansstellung vorzulegen. Wohnungsänderungen bescheinigt die Meldebehörde.

Der Kennkarteninhaber ist verpflichtet, den Verlust einer gültigen Kennkarte unverzüglich der nächsten Antragsbehörde schriftlich oder mündlich unter genauer Angabe seiner Personalleistungen und der näheren Umstände des Verlustes zu melden.

Der Inhaber einer Kennkarte ist verpflichtet, den Verlust einer gültigen Kennkarte unverzüglich der nächsten Antragsbehörde schriftlich oder mündlich unter genauer Angabe seiner Personalleistungen und der näheren Umstände des Verlustes zu melden.

GENERALGOUVERNEMENT
GENERALNE GUBERNATORSTWO

KENNKARTE
KARTA ROZPOZNAWCZA

Potwierdzenie zameldowania

m. st. Warszawa *Czas pobytu w Warszawie* Komisariat *112/110* P. P.

Nazwisko *Stankiewicz*

Imiona *Anna*

Miejsce zamieszkania *Poznań*

2943

FUNDACJA
ELŻBIETY ZAWAŁO

Przybył z ^{mi.} Johnai na pobyt czasowy
dn. 29 m-ca 12 1912 r. i został zameldowany
w domu Nr 29 Nr mieszk. 29 przy ul. Pruskiej
Komisarjat 12 P. P.
Podpis urzędnika [Signature] Pieczęć gminy
dn. 29 m-ca 12 1912 r.

Potwierdzenie zameldowania

m. st. Warszawa *Czas pobytu w Warszawie tylko 1 Komisariat* P. P. *13/12*

Nazwisko *Strohecki*

Imiona *Albin*

Miejsce zamieszkania *Siemca*

234

FUNDACJA
ELŻBIETY ZAWAŁCZYK

Przybył z Siemien na pobyt czasowy 2/12/13
dn. 6 m-ca X 1942 r. i został zameldowany
w domu Nr. 19 Nr mieszk. 29 przy ul. Siemien
Komisariat 12 P. P.
Podpis urzędnika _____ Pieczęć gminy
dn. _____ m-ca _____ 19. _____ r.

Potwierdzenie wymeldowania

Wamontki *Wielgolas* *15/04*
województwa *powiat* *gmina* *1945* miejscowość

Nazwisko *Strzelca*

Imię *Marek*

Miejsce zamieszkania *Wielgolas*

Wyprowadził się (opuścił miejsce czasowego pobytu)

dn. 23 m-ca 10, 1933 r. i został wymeldowany z domu Nr. 1030 przy ul. 1945

Nr. mieszk. 1030 przy ul. 1945

Kom. P. P. 1945

Podpis urzędnika [signature]

dn. 23 m-ca WRZ 1933 r.

pieczęć Miński

Załadunek 1945

pieczęć Miński

1/2

♀. Leg. strażkowa nr 7
Anieli Stabeckiej

z 14.03.1945, omg. k. 2 5/6-18

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Przemysłu

ZRZESZENIE BROWARÓW, WROZDZOWNI I SZKOŁOWNI
w Polsce

Ministerstwo Przemysłu
i Handlu
Zrzeszenie
Browarów, Wrozdzowni
i Szkołowni
w Polsce

VERA
ELŻBIETY ZAWACKIE

1/10/45

Ważna ^{2/21/47} _____

do dnia 31. marca

.....1945

Przedłożono

do dnia1945

do dnia1945

do dnia1945

Stanisława Gucik

Bydgoszcz, dnia 14 marca 1945

LEGITYMACJA SŁUŻBOWA Nr. 7

3/2/18

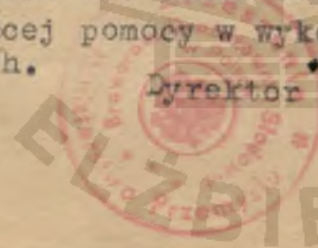
Ob. Strzelecka Aniela
urodzony 23.5.1908 w Lubawie
narodowości polskiej zamieszka u. Bydgoskiej
Najmucha 130

pracuje
w Zrzeszeniu Browarów, Drożdżowni i Słodowni
w Polsce

w charakterze biuralistki

Wyadze państwowe winne udzielić wspomnianemu jak naj-
dalej idącej pomocy w wykonywaniu swoich funkcyj
służbowych.

Dyrektor Zrzeszenia

[Signature]
mgr. Belarski/

III / 1. Materiały dotyczące rodziny
religijnej: Franciszki Radtke vel Angielich
Skrzeleckiej

1. Kserokopia życiorysu Aleksandra Stromengera
(męża) spisane przez Natalię Senthowską
w I - II 1984r. k. 4 s. 1-4

kopia w księce Aleksandra Stromengera
T. N. 320/329 Pom.

11/11/11

Życiorys

Aleksandra Stromengera - autora książki "Człowiek z zakalcem"

Aleksander Stromenger urodził się 18 grudnia 1900 r. w Toruniu jako syn Hugona i Józefy Afeltowskiej małż. Stromengerów. Przy bierzmowaniu otrzymał imię Józef.

Ojciec - Hugon Stromenger był kupcem w Toruniu, zmarł w V.1920 r.

Matka - Józefa z d. Afeltowska - prowadziła zakład krawiecki.

Zmarła w listopadzie 1920 r. (M. 24.7.1864 + 17.11.1920)

Rodzice pochowani w Toruniu na cmentarzu św. Jerzego.

Babka - matka ojca z d. Jabłońska pochodziła z Turau (obecnie Turowo) spod Olsztyna.

Dziadek - ojciec matki - Józef Afeltowski był zesłańcem na Sybir. Przebywał tam od 1863 - 1866 r. Po powrocie stamtąd wkrótce zmarł.

Brat Stefan ur. 2 września 1899 r. w Toruniu.

Był zawodowym oficerem WP. w randze kapitana w Wilnie (Dywizjon Pomiarów Artylerii).

W 1918 r. był wcielony do armii niemieckiej. Jadąc z Hammersteim pod Grudziądem do Francji, zaskoczyła go niemiecka rewolucja i kapitulacja Niemiec. Z Nadrenii do Torunia wrócił pieszo. Skończył Szkołę Podchorążych w Poznaniu - Sołacz.

Zmarł 7 grudnia 1937 r. - zacczadzony od pieca kaflowego we własnym mieszkaniu w Wilnie.

W kwietniu 1938 r. ekshumowany i przywieziony do Torunia. Prochy jego spoczywają na cmentarzu św. Jerzego w Toruniu, obok grobów rodziców.

Był utalentowany plastycznie - pozostało po nim wiele obraów - pastelii i rzeźby w marmurze.

Zmarł bezżennie i bezdzietnie.

Aleksander Stromenger do 1914 r. przebywał przy rodzicach w Toruniu.

1914 - 1915 r. uczęszczał do Gimnazjum Realnego w Bydgoszczy, mieszczącego się przy ulicy Grodzkiej.

Mieszkał u wujostwa Murawskich, w których grobowcu na cmentarzu

Nowofarnym przy ulicy Artyleryjskiej 10. w Bydgoszczy - spoczywa obecnie jego żona Franciszka ps. "Aniela". M. 24.7.1906 r. + Charlottenburg

1915 - 1916 r. uczęszczał w Berlinie - Charlottenburg do Realschule im. Paula Hindenburga.

→
M. 14. XII. 1900 r.
Kobryń i Pom.

III/1/2

W 1916 r. wrócił do Torunia, gdzie do 1918 r. był uczniem Szkoły Realnej.

Nazwy klas w szkołach niemieckich przed 1914 r.

- I - Nona
- II - Octava
- III - Septima
- IV - Quarta
- V - Quinta
- VI - Sexta
- VII - Unter Tertia
- VIII - Ober Tertia
- IX - Unter Secunda
- X - Ober Secunda
- XI - Unter Prima
- XII - Ober Prima

odpownie klasy gimn. („piedszkolne“)

per „du“

per „tre“

W początku 1919 r. odbył praktykę w zakresie mleczarstwa w Chojnicach, która trwała do końca 1920 r.

W 1920 r. ukończył 3-mies. kurs mleczarski w Bydgoszczy, ul. Nowodworska.

W początku 1921 r. pracuje sezonowo w Starostwie Powiatowym w Toruniu przy spisie ludności i spisie rolnym.

Od grudnia 1921 - do maja 1925 r. pracował w Mleczarni Bytów, pow. Nieszawa - produkcja serów edamskich.

Dzięki dość wysokim zarobkom, w maju 1925 r. wyjechał do Szwajcarii i Francji, skąd powrócił do Torunia 14 lipca 1925 r.

Wyjazd miał charakter zawodowy, po linii zapoznania się z produkcją serów szlachetnych: Emmentaler, Rogefort, Camembert, Brie i inne.

W październiku 1925 r. podjął pracę w Tarnopolu w Fabryce Serów, należącej do Austriaka nazwiskiem Longardt.

W listopadzie 1925 r. rozpoczął pracę w Sierpcu - miał za zadanie uruchomić Mleczarnię p. Kołodziejczyka.

W grudniu 1925 - do czerwca 1926 r. pracuje w Lubrańcu, w dużej Mleczarni należącej do Spółki Ziemiańskiej, której kierownikiem był p. Jaxa.

Od czerwca 1926 r. - do stycznia 1930 r. pracuje jako samodzielny kierownik Mleczarni w Wielichowie k/Smigla pod Kościanem.

Od lutego - do grudnia 1930 r. w Mleczarni w Lesznie Wlkp.

. / .

Od grudnia 1930 r. - do 1 września 1939 r. był kierownikiem Mleczarni i Zlewni Mleka w Żninie.

Od 1 września 1939 r. - do lutego 1940 r. był zastępcą Kierownika - Niemca, którego miał przyuczyć do zawodu mleczarza.

W lutym 1940 r. przymusowo wysiedlony do Nowego Targu na Podhalu włączył się do pracy w konspiracji.

14.02.1941 r. aresztowany i osadzony w "Palace" w Zakopanem.

W marcu 1941 r. zwolniony ze śledztwa w "Palace", wraca do pracy w Spółdzielni "Podhale" w Nowym Targu, gdzie nadal wydaje ulotki w j. niemieckim "Der freie Deutsche - Wochenblatt für Deutsche im Distrikt Krakau", które ośmieszają III Rzeszę.

Ukazało się ich łącznie 53

W styczniu 1942 r. zagraża mu aresztowanie. W porę ostrzeżony

31.01.1942 r. udało mu się zbiec do Warszawy, gdzie melduje się w Komendzie Głównej AK i po złożeniu przysięgi żołnierskiej zostaje przydzielony do Wydziału Zrzutów ("Syrena" - Oddział "Łwa" który zajmował się całokształtem spraw ewakuacji sprzętu i pieniędzy pochodzących ze zrzutów z Anglii.

W kwietniu 1942 r. pierwszy wyjazd po zrzut - pas ze złotem - do Jackowic.

Ostatni wyjazd 27.05.1944 r. do Niegardowa - Słomniki (okolice Krakowa) po 2 walizy ze sprzętem.

1 sierpnia 1944 r. - do 2 października 1944 r. bierze czynny udział w Powstaniu Warszawskim.

3 października 1944 r. złożył broń na Placu Narutowicza w Warszawie, skąd z innymi powstańcami - jeńcami, nastąpił wymarsz do Ożarowa. Po 3 dniowym pobycie w Ożarowie, w budynkach Fabryki Kabli, transport koleją do Oflagu w Bergen-Belsen k/Hannoveru. W połowie stycznia 1945 r. przeniesiony został do Oflagu Gross-Born w okolicy Jastrowia koło Piły.

12 lutego 1945 r. jeńcy powitali pierwszy patrol WP.- zwiastuna zakończenia wojny.

W lutym 1945 r. powrót do Żnina.

Od lutego 1945 - do czerwca 1945 r. praca w Mleczarni w Żninie.

Od lipca - do grudnia 1945 r. praca w Browarze Państw. w Kobylin - polu koło Poznania.

Od stycznia 1946 - 15.12.1948 r. - pracuje jako Kierownik Browaru w Połczynie Zdroju.

W 1949 r. poślubił w Gdańsku p. Franciszkę Radtke ps. "Aniela"

Im. 24.1.1906 + 4.11.1940

. / .

III/1/4

Od stycznia 1949 - do maja 1966 r. - zajmuje stanowisko Naczelnika Wydziału Zaopatrzenia Centr. Mleczarskiej w Gdańsku.

26.10.1950 r. aresztowany przez U.B. w Gdańsku pod zarzutem wrogiej działalności w czasie okupacji.

22.1.1951 r. zwolniony z Więzienia Sledczego w Bydgoszczy bez udowodnienia winy.

W maju 1966 r. przechodzi na emeryturę.

W sierpniu 1968 r. wraca na stałe do Bydgoszczy.

7 marca 1976 r. owdowiał. Dzieci nie miał.

Odnaczenia śp. Franciszki Stromengerowej:

nr. 24.7.1906 + 7.3.1998

1. Krzyż Partyzancki - nadany 24.09.1975 r. przez Radę Państwa
2. Medal "Za Warszawę" - " 03.12.1975 r. " " "
3. Medal "Zwycięstwa i Wolności" - nadany 17.12.1975 r. przez RP.
4. "Warszawski Krzyż Powstańczy" - " 04.05.1983 r. przez Radę P.

Odnaczenia Aleksandra Stromengera:

1. Krzyż Walcznych - nadany przez Komendę Główną AK w Warszawie rozkazem Nr 26 z dnia 07.09.1944 r.
2. Krzyż "Virtuti Militari" V klasy - nadany przez KG.AK. zweryf. w 1965 r. przez MON. Warszawa
3. Tarcza Grunwaldu z 2 mieczami - nadana przez Radę Państwa - wręczył ZBoWiD w Bydgoszczy
4. Krzyż Partyzancki - nadany 24.09.1975 r. przez Radę Państwa
5. Medal "Za Warszawę" - " 03.12.1975 r. " " "
6. " " "Zwycięstwa i Wolności" - nadany 17.12.1975 r. przez RP
7. "Warszawski Krzyż Powstańczy" - " 04.05.1983 r. przez Radę
8. inne resortowe

Od 23.09.1966 r. jest członkiem ZBoWiD w Bydgoszczy, wcześniej G w 1968 r. "PAX" ogłosił konkurs na wspomnienia z okresu wojny.

Aleksander Stromenger wysłał swój maszynopis pt.: "Człowiek z za kalcem", który został przyjęty i nagrodzony w postaci premii 20 książek.

W 1970 r. ukazała się nakładem "Paxu" książka z wymienionym wyżej tytułem w ilości 10 tys. egz. w cenie 25.- złotych.

Autor zamierzał napisać II-gi tom zatytułowany "Z deszczu pod rynnę". Niestety utrata wzroku udaremniła tę pracę.

Z ustnego przekazu spisała: Natalia Sentkowska

Bydgoszcz, styczeń - luty 1984 r.

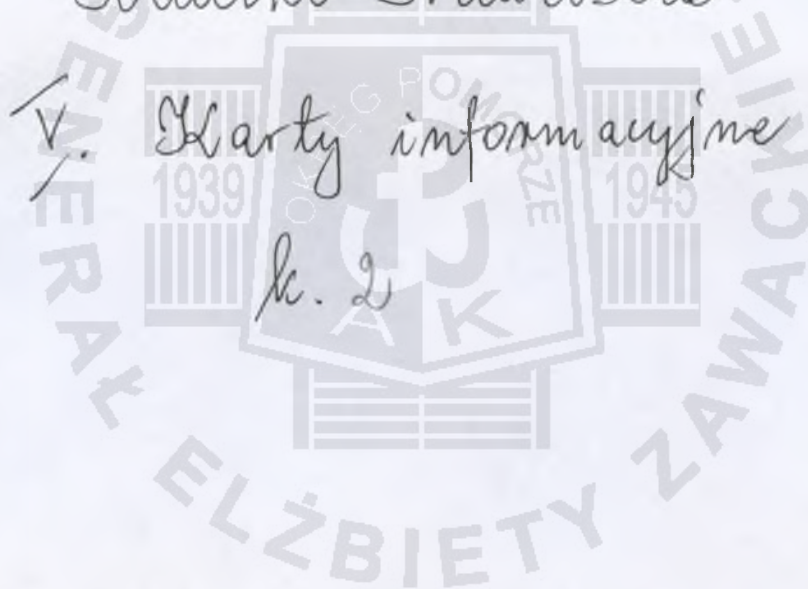
Sentkowska

T: M: 823/2073 Pom.

poze Pom.

Radtke Franciszka

V. Karty informacyjne
k. 2

H Radtke Franciszka pose Pom. 1

żona Aleksandra Stromengeva

zob. T: D: 320/929 Pom. A. Stromengev
- pose Pom.

48. V, '09

Radtke Franciszka

